

ULVILAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO:

1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	2
1.1.	Kokoonpano.....	2
1.2.	Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet	2
1.3.	Yhteys tilintarkastajaan	3
1.4.	Toimintamuodot.....	3
2	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI.....	4
2.1.	Kaupunginhallitus / henkilöstöhallinto	4
2.2.	Kaupunginhallitus / työllistämispalvelut.....	4
2.2.	Sivistyslautakunta	4
2.2.1	Liikunta- ja nuorisopalvelut.....	4
2.2.2	Kulttuuri- ja kirjastopalvelut.....	5
2.2.3	Hyvinvoinnin ja terveyden tavoitteiden arviointi	5
2.3.	Tekninen lautakunta	5
2.4.	Kaupungin taloutta kuvaavien tunnuslukujen toteutuminen.....	6
3.	KAUPUNKIKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	6
4.	YHTEENVETO	6

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kaupunginvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 9.8.2021 §45 valinnut tarkastuslautakunnan jäsenet toimikaudeksi 2021-2024. Lisäksi kaupunginvaltuusto on 20.9.2021 § 74 valinnut Jari Holmbergin varajäseneksi Matti Tuomisen.

Kaupunginvaltuusto on 19.9.2022 päätöksellä 37§ myöntänyt Harri Hurstille eron tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajuudesta ja valinnut tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajaksi Vesa-Pekka Rauneen.

Kaupunginvaltuusto on 10.6.2024 myöntänyt Tuija Itkoselle eron tarkastuslautakunnan jäsenyydestä 19.6.2024 alkaen ja valinnut hänen tilalleen tarkastuslautakunnan jäseneksi Virpi Äijön 19.6.2024 alkaen.

Kaupunginvaltuusto on 10.6.2024 myöntänyt Virpi Äijölle eron tarkastuslautakunnan varajäsenyydestä 19.6.2024 alkaen ja valinnut hänen tilalleen tarkastuslautakunnan varajäseneksi Eeva-Liisa Kallinen-Aleniuksen.

Arviointivuoden 2024 tarkastuslautakunnan kokoonpano on ollut:

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Jari Holmberg, pj.	(8)	Matti Tuominen	(0)
Vesa-Pekka Raune, vpj.	(8)	Pekka Tuori	(0)
Hannele Pohjavirta	(9)	Johanna Honkaranta	(0)
Mikael Albrecht	(8)	Juha Jänismäki	(0)
Antti Roine	(7)	Juha Hernberg	(2)
Virpi Äijö	(9)	Eeva-Liisa Kallinen-Alenius	(0)
Merja Pihlajasaari-Mäntynen	(7)	Tiina Ilveskoski	(0)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 9.

1.2. Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kaupunki täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheutta (KunL 121.5§). Tarkastuslautakunta toteaa, että arviointikertomuksen vaikuttavuuden kannalta on suositeltava käytäntö, että hallintokunnat käsittelevät arviointikertomuksessa esille otetut asiat oman vastualueensa osalta.

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kaupungin tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso. Toisena tilintarkastajana on toiminut KHT Heidi Puputti. Lisäksi toimeksiannossa on toiminut avustavia tarkastajia. Vastuullinen tilintarkastaja on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita vuosille 2021-2024 hyväksytyn arviointisuunnitelman ja vuoden 2024 vuosityöohjelman mukaisesti. Vuoden 2024 painopistealueena on ollut sivistyslautakunnan alaisesta toiminnasta liikunnan, nuorison, kirjaston ja kulttuurin tulosalueet sekä kunnanhallituksen alaisesta toiminnasta henkilöstöhallinto ja työllistämispalvelut.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista on arvioitu strategian tavoitteiden näkökulmasta.

Kokouksiin on kutsuttu kuultaviksi viranhaltijoita vuosityöohjelman mukaisesti. Kuultavina ovat olleet kaupunginjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja, hallintopäällikkö, liikunta- ja nuorisopäällikkö, kulttuuri- ja kirjastopalveluiden päällikkö, hyvinvointikoordinaattori, tekninen johtaja ja sivistysjohtaja

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä viranhaltijoiden toimesta kaupungin toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tarkoituksenmukaisesta ja tuloksellisesta toteuttamisesta. Toiminnan tavoitteidenmukaisuutta ja tuloksellisuutta on arvioitu erityisesti kuntastrategian tavoitteiden näkökulmasta. Kuultaville on annettu etukäteen kysymyksiä, joihin on pyydetty kirjallisia vastauksia. Tarkastuslautakunta on tämän aineiston pohjalta yhdessä viranhaltijan kanssa käynyt esitettyjä asioita läpi.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kaupungin toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta on sopinut keskinäisellä työnjaolla eri toimielinten hallinnon seuraamisesta sekä kerännyt tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisen tilanteesta. Lautakunnan jäsenten hallinnon seuranta-vastuu on ollut seuraava:

<u>Toimielin</u>	<u>Tarkastuslautakunnan jäsen</u>
Kaupunginhallitus	Kaikki
Sivistyslautakunta	Virpi Äijö, Vesa-Pekka Raune
Tekninen lautakunta	Antti Roine, Mikael Albrecht
Lupalautakunta	Merja Pihlajasaari-Mäntynen, Hannele Pohjavirta

Viranhaltijoiden kuulemisten, arviointilomakkeiden ja päätösten seurannan lisäksi arviointityön toimintamuotoihin voi kuulua mm. erilaisten tutustumiskäyntien tekeminen. Tarkastuslautakunnan työohjelmaan ei ole arviointivuonna 2024 kuulunut tutustumiskäyntejä.

2 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI

2.1. Kaupunginhallitus / henkilöstöhallinto

Uvilan henkilöstö on yksi kunnan tärkeimmistä voimavaroista. Henkilöstöhallinnossa olikin hienosti nostettu tavoitteeksi työkyvyn ja työhyvinvoinnin kehitys. Arvioinnin mukaan tässä tärkeässä asiassa päästiin tavoitteeseen. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että työhyvinvointikyselyjä hyödynnetään johtamisessa.

Tarkastuslautakunta pitää Ulvilan henkilöstöhallinnon toimia esimerkillisinä. Siinä on selkeästi ymmärretty esihenkilötyön merkitys, sekä henkilöstön hyvinvointi ja päivittäisen arjen sujuvuuden toiminnot.

2.2. Kaupunginhallitus / työllistämispalvelut

Työllisyyspalveluista vastasi 2024 TE-keskus. Työllistämispalvelujen pääasiallinen tehtävä on edistää nuorten, aikuisten, pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työllistymistä. Tarkastuslautakunnan selvitysten osalta Ulvilassa ei työllisyyspalveluissa päästy työllisyystavoitteisiin. Työntekijöiden aktivoimisaste oli 16,4 %, joka on merkittävästi suunniteltua heikompi. Selvitysten mukaan osasyynä oli työllistämispalveluiden resurssipula.

2.2. Sivistyslautakunta

Arvioinnin painopistealueena on vuonna 2024 ollut sivistyslautakunnan alainen toiminta liikunnan, nuorison, kirjaston ja kulttuurin osalta. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut useita viranhaltijoita ja saanut selvityksiä tulosalueiden tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta.

Sivistystoimen palvelutarjonnasta suuri osa kohdistuu lapsiin ja nuoriin. Lasten ja nuorten hyvinvointi on tärkeä asia ja se on koko kaupungin strategiassa, sekä sivistyslautakunnassa hyvin huomioituna. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen tehdään valtavasti ja monipuolisesti asioita. Kaikista ponnisteluista huolimatta kaikki lapset ja nuoret eivät silti voi hyvin. ***Tarkastuslautakunta on kuitenkin vakuuttunut, että sivistyslautakunta tekee kaikkensa lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin edistämiseksi.***

Tarkastuslautakunta toivoo, että lasten oikeuksien eteen tehtävää työtä jatketaan aktiivisesti ja huomioidaan lasten oikeudet kaikessa päätöksenteossa.

2.2.1 Liikunta- ja nuorisopalvelut

Uvilan liikunta- ja nuorisopalvelut ovat monipuolisia ja helposti lähestyttäviä. Erityisesti yhteistyö eri sidosryhmien kanssa, kuulemiset ja palveluiden tarjonta maantieteellisesti ympäri Ulvilaa ovat osoitus palvelutarjonnan ketteryudesta. Silti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mittareissa on esim. nuorten ylipaino ja liikuntamäärät huolestuttavalla tasolla.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että nuorisotoiminta tavoittaisi nykyistä laajemmin kaikki nuoret ja että jatketaan uusien toimintamuotojen löytämistä kaikkien nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Myös liikuntapalveluissa tulee

jatkossakin huomioida monipuolisuus: eri ikäryhmien, maantieteellisen sijainnin ja harrastusmahdollisuuksien osalta.

2.2.2 Kulttuuri- ja kirjastopalvelut

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut ovat Ulvilassa hyvin hoidossa. Erityisesti palvelun tuottajien sitoutuminen ja innovaatio ovat esimerkilliset. ***Tarkastuslautakunta piti kirjaston matalan kynnyksen palveluita erittäin hienona, jolla pystytään lukemista edistämään.*** Näistä mm. eteiskirjastot ovat kirjastopalveluiden uusi palvelumuoto, missä lukemista tuodaan kiireisten lapsiperheiden saataville päiväkoteihin. Samoin ikäihmisille tarjottavat kotipalvelut toimittavat kirjastopalveluja kotiin.

Kulttuuripalveluissa on erityisesti tuotu Ulvilan kulttuurillista historiaa esille. Myöskään kulttuuri- ja kirjastopuolen palvelujen yhteyttä kaupunkistrategiaan ei ollut selkeästi nähtävillä.

2.2.3 Hyvinvoinnin ja terveyden tavoitteiden arviointi

Arvioinnissa todettiin Ulvilan tehneen hyvää työtä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Hyvinvointikoordinaattorin palkkaus ja hyvinvoinnin tuominen osaksi strategiaa ovat vaikuttavia toimenpiteitä, joilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä on saatu eteenpäin. Vaikka HYTE-kerroin hiukan laski, niin Ulvilan valtiolta saama rahallinen korvaus asukasta kohden kasvoi 3 %.

Ulvilan prosessi-indikaattorit jatkoivat kasvua, joka kertoo Ulvilan tekevän oikeita asioita terveyden edistämiseen. Toisaalta tulosindikaattorit notkahtivat, mikä kertoo ehkä prosessien heikosta vaikuttavuudesta.

Tarkastuslautakunnan mukaan Ulvilan tulisi arvioida terveyden ja hyvinvoinnin prosessien vaikuttavuuksia. Samalla tarkastuslautakunta katsoo, että terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ei ole pelkästään sivistyslautakunnan asia, vaan koko kaupungin poikkihallinnollinen yhteinen tavoite. Näin päästään isoon strategiseen tavoitteeseen ”Terveet ja liikkuvat kuntalaiset”.

Ulvilan valtuuston hyväksymä laaja hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus osoittavat Ulvilassa olevan riittävät resurssit terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Uutena terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteenä on syksyllä 2024 aloitettu Ulvilan Olohuone. Tarkastuslautakunta toteaa, että tila on otettu kaupunkilaisten aktiiviseen käyttöön.

2.3. Tekninen lautakunta

Teknisen toimialan palvelut on tuotettu tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Eri-tyisesti palveluiden osto ja niiden tehokas käyttö on joustavaa ja kustannustehokasta. Kaupungin sisäisten asiakkuuksien palvelutarpeiden yhteistyö on sujuvaa ja vuoropuhelu avointa.

Teknisen toimialan töissä on yleisestikin lisätty kuulemisia ja vaikutusten arviointoja. Tarkastuslautakunta katsoo, että näitä käytäntöjä on hyvä jatkaa myös jatkossa.

2.4. Kaupungin taloutta kuvaavien tunnuslukujen toteutuminen

Vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan toimintatuottojen talousarviototeutuma on 108,8 %, toimintakulujen 100,9 %, verotulojen 101,6 % ja valtionosuuksien 100,1 %. Tuloslaskelman osoittama vuosikate on 2,2 M€ ja tilikauden alijäämä -1,0 M€. Talousarviossa vuosikate oli 1,0 M€ ja tilikauden alijäämä -2,1 M€. Investointimenot olivat vuonna 2024 yhteensä 5,2 M€.

Kaupungin omavaraisuusaste oli 62,2 %. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 65,0 %. Omavaraisuutta voidaan pitää kohtalaisena. Tavoitteena omavaraisuuden osalta pidetään 70 %. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 55,8 %. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 47,1 %. Kaupungin lainakantaa voidaan pitää melko pienenä, 16,6 M€, 1 344 €/asukas. Tilinpäätöksen mukaan taseessa oleva kertynyt ylijäämä on 11,0 M€, eli 890 €/asukas.

3. KAUPUNKIKONSERNILLE ASETETTujen TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginvaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille strategiaan perustuvia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Ennen valtuuston päätöstä tavoitteista on neuvoteltu tytäryhteisöjen kanssa. Yhteistyössä valmistelluilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on konsernin kokonaisedun mukaista.

Kaupunginhallituksen tulee antaa valtuustolle puolivuositain raportti yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvio tulevasta kehityksestä ja riskeistä.

Toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys valtuuston kuntakonsernille asettamien tavoitteiden toteutumisesta. Kuntakonsernin tavoitteet jakaantuvat konsernijohtolle ja tytäryhteisöille asetettuihin tavoitteisiin. (Konserniohje 2.7)

Toimintakertomuksessa on selvitetty tytäryhteisöille vuodelle 2024 asetettuja tavoitteita, keskeisiä tapahtumia sekä tavoitteiden toteutumisen tilaa 31.12.2024.

Kaupunkikonsernin vuosikate oli 2,4 M€. Tämä on 69 % poistoista. Tilinpäätösten perusteella laskettava kriisikunnan raja täyttyy, mikäli tämä on alle 80 %. Laskennallinen lainanhoitokate oli 1. Kriisikunnan raja täyttyy, mikäli tämä on alle 0,8.

Lainakanta oli 2 454 €/asukas ja lainojen ja vuokratavustuiden määrä oli 2 458 €/asukas. Neljäs kuntalain mukainen erityisen vaikean taloudellisen aseman mittari on kunnallisveroprosentti, joka tulee olla vähintään 2 %-yksikköä enemmän kuin keskimäärin.

Konsernitaseen kertynyt alijäämä oli tilinpäätöksessä -155 €/asukas. Edellisessä tilinpäätöksessä alijäämä oli -64 €/asukas. Tarkastuslautakunta toteaa, että mikäli konsernitaseen kertynyt alijäämä on vähintään 500 €/asukas ja seuraavana vuotena vähintään 1 000 €/asukas, voidaan käynnistää KuntaL 118 § mukainen arviointimenetely. Menettelyssä kaupunki ja valtio yhdessä selvittävät kaupungin mahdollisuudet turvata asukkaille lainsäädännössä edellytetyt palvelut.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2024 osalta lakimääräisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Ulvilassa 22.5.2025

Jari Holmberg
puheenjohtaja

Vesa-Pekka Raune
varapuheenjohtaja

Hannele Pohjavirta

Virpi Äijö

Antti Roine

Mikael Albrecht

Merja Pihlajasaari-Mäntynen